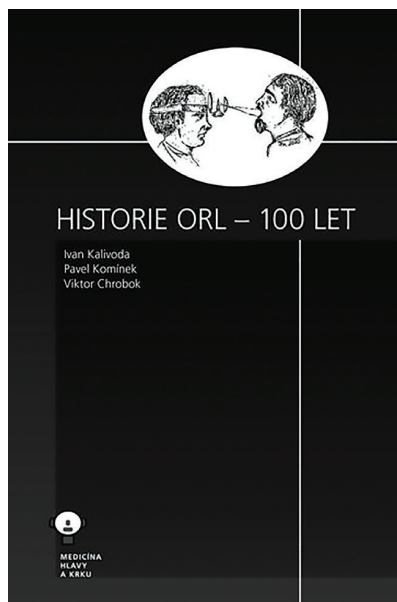

HISTORIE ORL – 100 LET

I. Kalvoda, P. Komínek, V. Chrobok
Nakladatelství TOBIÁŠ, Havlíčkův Brod 2021,
1. vydání, vázáno, 671 stran. ISBN 978-7311-206-6.

V edici Medicína hlavy a krku redigované P. Komínkem a V. Chrobokem, dvěma ze tří autorů této publikace, vyšla koncem loňského roku při příležitosti 100. výročí založení České společnosti otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku ČLS JEP a za její podpory obsáhlá monografie. Jedná se o faktografické dílo, vydané nepochybně až po několikaleté pilné práci autorů, včetně pátrání v spletité minulosti oboru, historii mnoha dnes již neexistujících pracovišť, existenci odborných spolků a společností, individuálních osudů, dovedené až do současnosti, a to ke dni 31. 8. 2021. Ačkoli autoři uvádějí, že řadu skutečností nebyli schopni dohledat, čemuž lze věřit, dílo netrpí v tomto směru žádným nedostatkem.

V prvním oddíle je ve dvou obsáhlých kapitolách popsána historie oboru v českých zemích, začínající nesmělou existencí otologie a na ní nezávisle existující rhino-laryngologií, spojená nerozlučně se jménem J. E. Purkyně a jeho medicínským přínosem. Je uveden výčet pražských pracovišť, na nichž vznikaly koncem 19. století zárodky dnešního oboru, výčet průkopníků oboru včetně mnoha slavných jmen s jejich biogramy. Popsány jsou příslušné odborné spolky a odborné společnosti existující již od roku 1906 (Volné sdružení českých oto-rhino-laryngologů) až po současnost, reprezentovanou od roku 1990 výše uvedenou odbornou společností s řadou sekcí. Je podán obsírný výčet jejich dohledatelných odborných aktivit.

Následujících 14 oddílů knihy odpovídá současnému územnímu členění ČR do krajů včetně Prahy. V každém z nich jsou uvedena veškerá odborná pracoviště současná i minulé, z různých důvodů zaniklá, jejich personální obsazení, prostorové podmínky, přístrojové vybavení, minulé a současné odborné zaměření, aktivity, přednosti,

spektrum prováděných výkonů. Každý významný pracovník zde má svůj medailonek, pokud možno i s fotografií, většinou s řadou velice zajímavých profesních i osobních informací a postřehů, přibližujících čtenáři jeho osud a zejména charakter. Poslední část je fotografickou přílohou s obrázky ORL instrumentaria a některých zajímavých dobových textů.

Z historie oboru plyne, že prapůvodně se „derivoval“ z oftalmologie a vnitřního lékařství. Není proto divu, že zájemci o informace týkající se přírodních vazeb na stomatologii a maxilofaciální chirurgii zde takových informací najdou jen minimum (odborná publikace „Lingua nigra“ V. Guttmanna, přítomnost zubní technika na Foniatričké klinice VFN v minulosti, koexistence oboru ORL a maxilofaciální chirurgie v pardubické nemocnici a v ÚVN). Jmenovitě je zmíněn pouze Zdeněk Jebavý za svého působení v Kolíně. Autora této recenze pak nemohla nepotěšit jména a medailonky dvou významných českých otorinolaryngologů, poličských rodáků, jimiž byli primář Miloš Špidlen v Moravské Třebové a docent Bořivoj Uchytíl v Brně, stejně jako jméno a biogram litomyšlského primáře Otakara Tardyho, jehož dětským pacientem kdysi byl.

Obsáhlá publikace je skutečně nabitá odbornými i dalšími relevantními informacemi. Text přehledně členěný do několika úrovní je doplněn fotodokumentací, jejíž různá kvalita je dána různou dobou jejího vzniku. Kniha je dobře čtivá, jasně říkající, odkud a kam obor otorinolaryngologie odborně a organizačně směřuje, na čem staví, jak se začlenil do domácího a mezinárodního medicínského kontextu, jaká je jeho současná nemalá vědecká a medicínská potence.

doc. MUDr. Radovan Slezák, CSc.
Stomatologická klinika LF UK a FN
Hradec Králové